

รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการออกแบบกลไกการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม (SOCIAL ENTERPRISE INCUBATION PLATFORM)

สำนักงานสภาพัฒนาการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

ดำเนินการโดย
บริษัท วิชแอนด์ ไวส์ จำกัด
(มิถุนายน-ตุลาคม 2566)

กลไกการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม (SOCIAL ENTERPRISE INCUBATION PLATFORM)

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

ภายใต้สัญญาจ้างโครงการพัฒนาและออกแบบกลไก

สัญญาเลขที่ C2566-00088 เริ่มเดือนมิถุนายน 2566 สิ้นสุด เดือนตุลาคม 2566

วัตถุประสงค์หลักของโครงการ

- 1) เพื่อพัฒนาและออกแบบกลไกการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม(SE INCUBATION PLATFORM)
- 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จในการประยุกต์ใช้กลไกการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม

ขอบเขตการทำงานในภาพรวม

โครงการพัฒนาและออกแบบกลไก SOCIAL ENTERPRISE INCUBATION PLATFORM

SE PLATFORM

INPUT

ทิศทางของกระทรวง อว. ตามพระราชบัญญัติสถานนโยบายการอุดมศึกษา
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ พ.ศ. 2562 มาตรา 14
ส่งเสริมงานวิจัยและนวัตกรรมส่งผลการพัฒนาประเทศ ประโยชน์ต่อประชาชน
และ แผนด้าน ววน. ยุทธศาสตร์ที่ 2 มุ่งยกระดับสังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

PHASE-1

พัฒนาและออกแบบ
แพลตฟอร์ม
(DESIGN)

PROCESS

(ตุลาคม 2566)

FOCUS
GROUP

PHASE-2

นำแพลตฟอร์ม
ไปทดลองใช้ 4 ราย
(TEST)

OUTCOME / END RESULTS

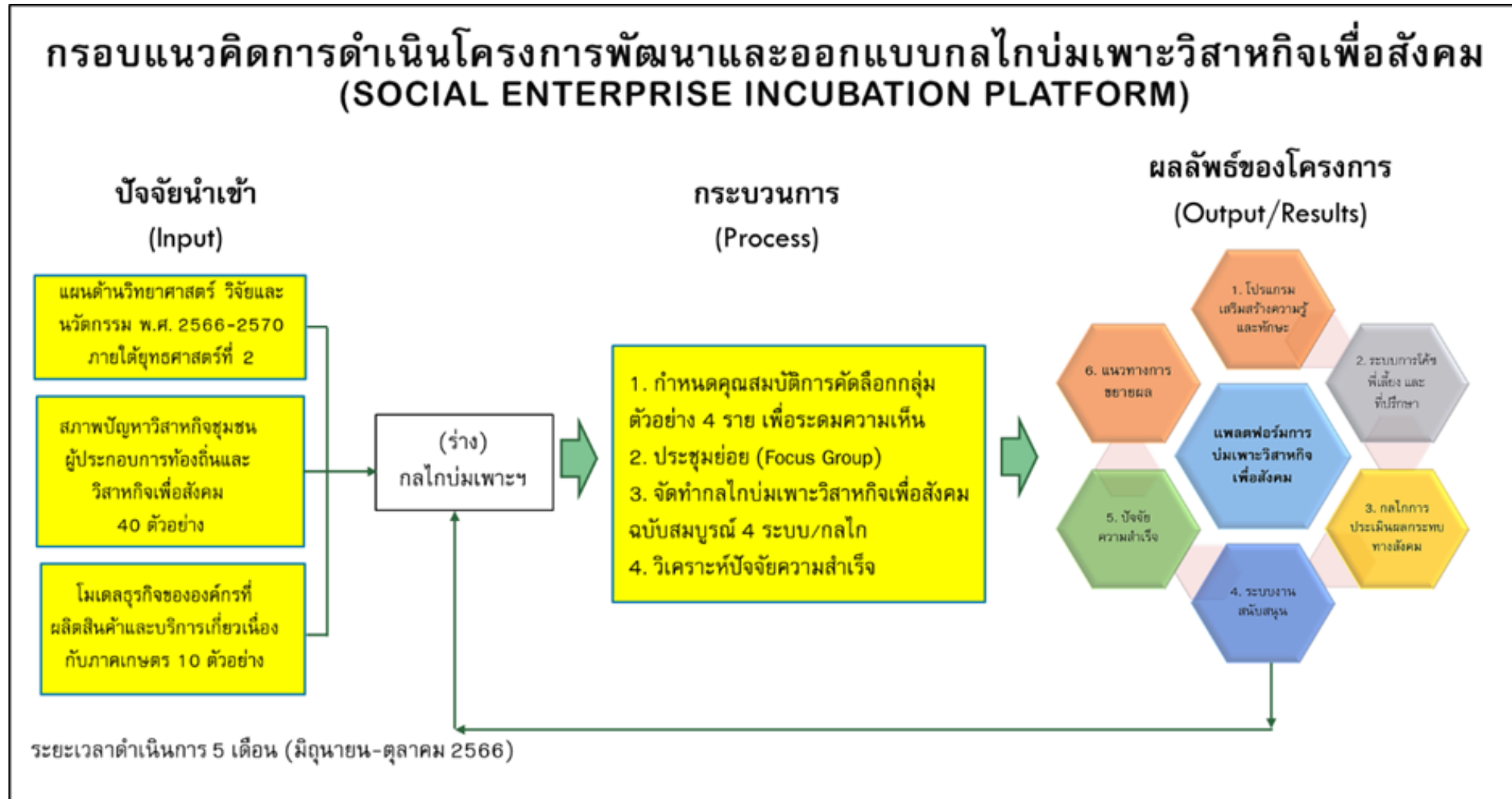
เศรษฐกิจฐานรากเข้มแข็ง
รากฐานที่มั่นคงให้กับเศรษฐกิจไทย
ในอนาคต

OUTPUT

มี PLATFORM ที่เหมาะสม
เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก
ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและ
ผู้ประกอบการท้องถิ่น
ให้พัฒนาอย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดการดำเนินงานโครงการ ภายใต้สัญญาจ้างโครงการพัฒนาและออกแบบกลไก บ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม สัญญาเลขที่ C2566-00088

เริ่มเดือนมิถุนายน 2566 สิ้นสุด เดือนตุลาคม 2566

PROJECT PLANNING

Item	Timing	Responsibility	Remark
1. ศึกษากลไกสนับสนุน SE ในประเทศและต่างประเทศ	1-7 มิถุนายน 2566	ทีมจัดทำข้อมูลและออกแบบ	Current Situation Analysis
2. ศึกษาสภาพปัญหาวิสาหกิจชุมชน และผู้ประกอบการท้องถิ่น จาก White Paper	1-7 มิถุนายน 2566	ทีมจัดทำข้อมูลและออกแบบ	Current Situation Analysis
3. ส่งมอบ กรอบการทำงานโครงการเบื้องต้น	7 มิถุนายน 2566	หัวหน้าโครงการ	ตามคำร้องขอพิเศษ
4. ศึกษาสภาพปัญหาวิสาหกิจชุมชนเพิ่มเติมอีก 40 Cases	15-17 มิถุนายน 2566	ทีมจัดทำข้อมูลและออกแบบ	Current Situation Analysis
5. ส่งมอบรายงานขั้นต้น (Inception Report) *	30 มิถุนายน 2566	หัวหน้าโครงการ	ตามกำหนดสัญญาจ้าง
6. ยกร่าง Platform 4 Platforms	กรกฎาคม-สิงหาคม 2566	ทีมจัดทำข้อมูลและออกแบบ	Design & Develop
7. Focus Group ผู้เชี่ยวชาญ แล้วปรับปรุงตามคำแนะนำ	กันยายน 2566	ผู้เชี่ยวชาญ	Meeting
8. ส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) ให้ สอวช.พิจารณา	ตุลาคม 2566	หัวหน้าโครงการ	ตามกำหนดสัญญาจ้าง
9. ปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการตรวจรับแนะนำ	ตุลาคม 2566	ทีมจัดทำข้อมูลและออกแบบ	-
10. ส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) **	ตุลาคม-พฤศจิกายน 2566	หัวหน้าโครงการ	ตามมติที่ประชุม

สิ่งที่ส่งมอบ ตามโครงการ PHASE-1 คือ แพลตฟอร์มการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม (SE PLATFORM)

ประกอบด้วย 4 กลไวย่อย ดังต่อไปนี้

1. โปรแกรมการเสริมสร้างความรู้สำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม
(SOCIAL ENTERPRISE ACADEMY PROGRAM)
2. ระบบและกลไกการโค้ช พี่เลี้ยง ที่ปรึกษา ดูแลอย่างต่อเนื่อง
(COACHING PROGRAM)
3. ระบบและกลไกประเมินผลกระทบทางสังคม
(SOCIAL IMPACT ASSESSMENT)
4. ระบบงานและกลไกสนับสนุน
(SUPPORTING WORK SYSTEM)

แนวคิดที่ใช้ในการออกแบบ SE PLATFORM

ที่	แนวคิดหลัก	การนำมาใช้เพื่อการออกแบบ
1	วงจรชีวิตธุรกิจ (Business Life Cycle)	- วิเคราะห์สภาพปัญหาของวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจเพื่อสังคมระยะเริ่มต้น - ใช้เป็นแนวทางประกอบการพิจารณาคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2	โมเดลธุรกิจ Business Model Canvas (BMC)	- วิเคราะห์สภาพปัจจุบันของกลุ่มเป้าหมาย 4 ตัวอย่าง - ประกอบการออกแบบโครงสร้างหลักสูตร (Course Outline) - วิเคราะห์พันธมิตร (Key Partners) ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบสนับสนุน
3	การโค้ช ของสหพันธ์การโค้ช นานาชาติ (ICF : International Coaching Federation)	- นำ GROW Model ประกอบการกำหนดคุณสมบัติและบทบาทของโค้ช และ ที่ปรึกษา - ใช้เป็นเครื่องมือและเทคนิคการโค้ช
4	ห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain)	- ค้นหาระบบสนับสนุน และตัวชี้วัดผลกระทบทางสังคม ครอบคลุมตั้งแต่ ต้นน้ำ - กลางน้ำ - ปลายน้ำ

หลักเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. หลักพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ (Geographic)

ตามคลัสเตอร์ (Cluster) จากภาคเหนือ ภาคอีสาน ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคใต้

2. หลักประชากรศาสตร์ (Demographic)

2.1 จำแนกตามประเภทของวิสาหกิจชุมชน และ วิสาหกิจเพื่อสังคม ได้แก่

- กลุ่มแปรรูปสินค้าเกษตร กลุ่มบริการท่องเที่ยวชุมชน และ กลุ่มเปราะบาง

2.2 จำแนกตามระยะเวลาของการเริ่มประกอบกิจการ ได้แก่

- กลุ่มวิสาหกิจชุมชนระยะเริ่มต้น ไม่เกิน 3 ปี (Beginning) และ กลุ่มวิสาหกิจเพื่อสังคม (SE) ที่พบอุปสรรคระหว่างดำเนินงาน

วิสาหกิจชุมชนธรณินันท์
(กลุ่มเกษตร)

วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยว
บ้านบวกจั่น
(กลุ่มท่องเที่ยวชุมชน)

บริษัท ออติสติคไทย
วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด
(กลุ่มเปราะบาง)

วิสาหกิจชุมชนพบพระ
ผลิตโกโก้สกัด
(กลุ่มเกษตร)

กลุ่มเกษตรและสินค้าเกษตรแปรรูป
กลุ่มท่องเที่ยวชุมชน
กลุ่มเปราะบาง

คัดเลือก 4 กลุ่มตัวอย่าง
เพื่อสอบถามความคิดเห็น
และ นำร่องเพื่อนำแพลตฟอร์ม
ไปใช้ในระยะถัดไป

กลุ่มตัวอย่าง 4 ราย

เพื่อสอบถามความคิดเห็นต่อ (ร่าง) และ ทดลองใช้แพลตฟอร์ม

ประเภท	รายชื่อ	ที่ตั้ง
กลุ่มเกษตรกรและแปรรูป ผลผลิตทางการเกษตร	1. วิสาหกิจชุมชนธรรณอินทรีย์	อำเภอกุดบาก จังหวัดสกลนคร
	2. วิสาหกิจชุมชนออร์แกนิกพบพระ	อำเภอพบพระ จังหวัดตาก
กลุ่มท่องเที่ยวชุมชน	3. วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวสี่เขียว และวัฒนธรรม ชนเผ่าบ้านบวกจั่น (เผ่าม้ง)	อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
กลุ่มเปราะบาง	4. บริษัท ออทีสติกไทย วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด	เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร

บรรยากาศ การประชุม ระดมความคิดเห็น (1)

(หน้า 118-121 ของรายงาน)

บรรยากาศ การประชุม ระดมความคิดเห็น (2)

(หน้า 118-121 ของรายงาน)

สรุปผล ภาพรวม กระบวนการบ่มเพาะ วิสาหกิจเพื่อสังคม (SE)

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการออกแบบกลไกการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม
(SOCIAL ENTERPRISE INCUBATION PLATFORM)

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

ดำเนินการโดย
บริษัท วิชแอนด์ ไวส์ จำกัด
(มิถุนายน-ตุลาคม 2566)

ภาพรวมกระบวนการบ่มเพาะ วิสาหกิจเพื่อสังคม (SE)

SE Platform 0-1

Flow Chart กระบวนการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม

ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เตรียมการบ่มเพาะ (PRE-INCUBATION)

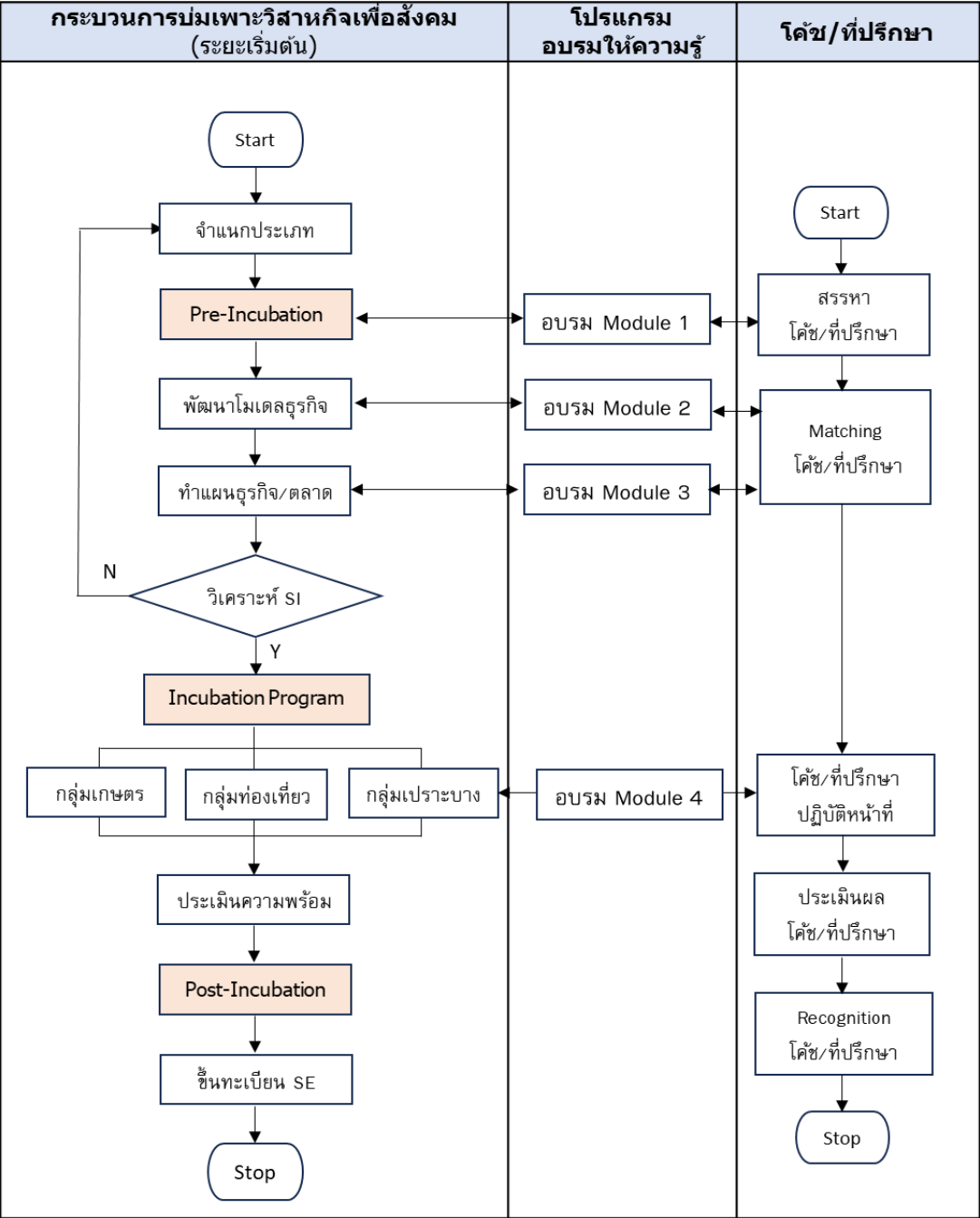
ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน

ขั้นตอนที่ 2 การบ่มเพาะ (INCUBATION)

ใช้เวลาประมาณ 2 เดือน

ขั้นตอนที่ 3 หลังการบ่มเพาะ (POST-INCUBATION)

ใช้เวลาประมาณ 1 เดือน

SE PLATFORM 0-2

กลไกบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม (SE PLATFORM) ระยะเวลา 4 เดือน

(หน้า 82 ของรายงาน)

1

โปรแกรมบ่มเพาะ	Pre-Incubation (เดือนที่ 1)
	อบรมความรู้พื้นฐาน (สัมมนาเชิงปฏิบัติการ) Module 1 พื้นฐานวิสาหกิจเพื่อสังคม (SE) Module 2 พัฒนาโมเดลธุรกิจสำหรับ SE Module 3 การเงินและแหล่งทุนสำหรับ SE

Incubation (เดือนที่ 2-3)
อบรมความรู้พื้นฐาน (ภาคปฏิบัติในสถานที่จริง) ต่อเนื่องจากการอบรม Module 1-2-3 และเริ่ม Module 4 ศึกษาดูงานต้นแบบที่ปฏิบัติเป็นเลิศ

Post-Incubation (เดือนที่ 4)
ขึ้นประเมินความพร้อม การเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคม

2

กลไกสนับสนุน 4 ประเภท	1. ชุดเครื่องมือ (Tool Set)
	2. โค้ช (Coach)
	3. ที่ปรึกษา (Consultant)
	4. ระบบสนับสนุน (Supporting System)

ชุดเครื่องมือทำ Prototype โมเดลธุรกิจ 2 ชุด
- ชุดที่ 1 Social Business Model Canvas - ชุดที่ 2 แผนธุรกิจ การตลาดและการเงิน
โค้ชจิตอาสา ผ่านการอบรมและพร้อมปฏิบัติหน้าที่
โค้ช 1 คน ต่อ 1 องค์กร ประชุมเดือนละ 2 ครั้ง
ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ตามความต้องการขององค์กร
โดยพิจารณาจาก โมเดลธุรกิจ ให้คำแนะนำเดือนละ 1 ครั้ง
4.1 แหล่งทุนเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมสินค้าและบริการ
4.2 แหล่งทุนขยายช่องทางตลาดและจัดจำหน่าย
4.3 หน่วยงานให้ความช่วยเหลือปกป้องทรัพย์สินทางปัญญา
4.4 หน่วยงานสนับสนุนองค์ความรู้ วิชาการ และเทคโนโลยี

จัดทำตัวชี้วัดผลสำเร็จ 2 ด้าน
1) ด้านธุรกิจ (Business)
2) ด้านสังคม (Social)
ประเมินผลโค้ช
ประเมินผลที่ปรึกษา
ประเมินประสิทธิภาพ/ประสิทธิผล
ที่เกิดจากระบบสนับสนุน เปรียบเทียบ
ผลลัพธ์ก่อน-หลัง ในรูปของตาราง
และกราฟ

กลไกย่อยที่ 1

SE PLATFORM 1

โปรแกรมเสริมสร้างความรู้สำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม (SOCIAL ENTERPRISE ACADEMY PROGRAM)

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการออกแบบกลไกการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม
(SOCIAL ENTERPRISE INCUBATION PLATFORM)

สำนักงานสภาพัฒนาการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

ดำเนินการโดย
บริษัท วิชแอนด์ไวส์ จำกัด
(มิถุนายน-ตุลาคม 2566)

SE PLATFORM 1-1

โปรแกรมเสริมสร้างความรู้สำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม (SOCIAL ENTERPRISE ACADEMY PROGRAM) (ปรากฏในรายงาน หน้า 87-89)

ประกอบด้วย 4 Modules แบ่งเป็นภาคทฤษฎี 48 ชั่วโมง และ ภาคปฏิบัติ 15 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 60 ชั่วโมง

(Pre-incubation)	MODULE 1	หลักสูตรพื้นฐานวิสาหกิจเพื่อสังคม	(15 ชั่วโมง)
	MODULE 2	หลักสูตรการพัฒนาโมเดลธุรกิจสำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม	(21 ชั่วโมง)
	MODULE 3	หลักสูตรการเงินเบื้องต้นสำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม	(9 ชั่วโมง)
Incubation ←	MODULE 4	ภาคปฏิบัติ ในวิสาหกิจเพื่อสังคมที่ปฏิบัติเป็นเลิศ	(15 ชั่วโมง)

SE Platform 1-2

ตารางอบรม เพื่อเสริมสร้างความรู้สำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม

Module 1 หลักสูตรพื้นฐานวิสาหกิจเพื่อสังคม (SE Fundamental)

15 ชั่วโมง (2 วัน)

(หน้า 87 ของรายงาน)

วันที่อบรม	ภาคเช้า		ภาคบ่าย	
	09.00–10.30 น.	10.40–12.00 น.	13.00–14.30 น.	14.40–16.00 น.
วันแรก	พิธีเปิด ปฐมนิเทศ แนะนำภาพรวม ของ Module 1	แนวคิดวิสาหกิจเพื่อสังคม ความเป็นมาและความสำคัญ รูปแบบของวิสาหกิจเพื่อสังคม	สถานการณ์และแนวโน้มของ วิสาหกิจเพื่อสังคมใน ประเทศและต่างประเทศ	กรณีตัวอย่างวิสาหกิจเพื่อ สังคม ในประเทศและ ต่างประเทศ
วันที่สอง	-วิสาหกิจเพื่อสังคมกับ ผู้ประกอบการทางสังคม - กระบวนการบ่มเพาะ วิสาหกิจเพื่อสังคม	หลักธรรมาภิบาลสำหรับ วิสาหกิจเพื่อสังคม	อภิปราย สรุปผลการเรียนรู้ ปิดการอบรม	-

SE Platform 1-2

ตารางอบรม เพื่อเสริมสร้างความรู้สำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม

Module 2 หลักสูตรการพัฒนาโมเดลธุรกิจสำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม

21 ชั่วโมง (3 วัน)

(หน้า 88 ของรายงาน)

วันที่อบรม	ภาคเช้า		ภาคบ่าย	
	90.00–10.30 น.	10.40–12.00 น.	13.00–14.30 น.	14.40–16.00 น.
วันแรก	ทบทวนความรู้เดิม ผู้เข้าอบรมอธิบายข้อมูล พื้นฐานองค์กรโดยย่อ	พื้นฐานโมเดลธุรกิจ (BMC) สำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม	ห่วงโซ่คุณค่าและผลกระทบ ทางสังคม (Social Value Chain)	การบริหารลูกค้าเป้าหมาย (CRM : Customer Relation Management)
วันที่สอง	การตลาดและวิธีการนำเสนอ สินค้า/บริการ (Sales and Marketing)	การบริหารความร่วมมือ (Collaboration Management)	นวัตกรรม (Innovation) นวัตกรรมปิด และนวัตกรรมเปิด	การเพิ่มผลผลิต (Productivity) สร้างสรรค์สินค้าและบริการ เครื่องมือควบคุมต้นทุน
วันที่สาม	Workshop 1 BMC ส่วนที่ 1 สินค้า ลูกค้า ตลาด และ การส่งมอบ	Workshop 2 BMC ส่วนที่ 2 กิจกรรมสร้างรายได้ การจัดการ ทรัพยากร และ พันธมิตร	Workshop 3 BMC ส่วนที่ 3 โครงสร้างต้นทุน และ กระแสรายได้	สรุปผล ปิดการอบรม

SE Platform 1-2

ตารางอบรม เพื่อเสริมสร้างความรู้สำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม

Module 3 หลักสูตรการเงินเบื้องต้นสำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม

9 ชั่วโมง (2 วัน)

(หน้า 89 ของรายงาน)

วันที่อบรม	ภาคเช้า		ภาคบ่าย	
	90.00–10.30 น.	10.40–12.00 น.	13.00–14.30 น.	14.40–16.00 น.
วันแรก	เปิดการอบรม ทบทวนความรู้เดิม ผู้เข้าอบรมอธิบาย (ร่าง) โครงสร้างต้นทุนและกระแสรายได้	- พื้นฐานการเงินสำหรับ SE - ความสำคัญของกระแสรายได้ และ โครงสร้างต้นทุน	- การทำบัญชีแบบ SE - ความแตกต่างของการ ทำบัญชีธุรกิจ และ SE	Workshop 1 ทำโครงสร้างต้นทุนและ กระแสรายได้ ของตนเอง
วันที่สอง	- การหาแหล่งทุนสำหรับ SE - บทบาทของภาคเอกชน หน่วยงานภาครัฐ ภาคประชาสังคม และผู้ลงทุน	Workshop 2 ทบทวนระบบ สนับสนุน ด้านเงินทุน ทรัพยากร องค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรม การ ติดตามผลกระทบทางสังคม	อภิปราย สรุปผลการเรียนรู้ ปิดการอบรม	-

SE Platform 1-2

ตารางอบรม เพื่อเสริมสร้างความรู้สำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม (ช่วง Incubation)

Module 4 ภาคปฏิบัติ ในวิสาหกิจเพื่อสังคมที่ปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) 15 ชั่วโมง (3 วัน 2 คืน)

(หน้า 90 ของรายงาน)

วันที่อบรม	ภาคเช้า		ภาคบ่าย	
	90.00–10.30 น.	10.40–12.00 น.	13.00–14.30 น.	14.40-16.00 น.
วันแรก	เดินทางถึง รับฟังบรรยายสรุป , ผู้เข้าอบรม อธิบายวัตถุประสงค์การฝึกปฏิบัติ และ สิ่งที่ต้องการเทียบเคียง (Benchmark)	ศึกษาระบบงานธุรกิจ และ ผลกระทบทางสังคม (Field Work) - ทำความเข้าใจรูปแบบโมเดลธุรกิจ (BMC) และ ระบบงาน - ฝึกทักษะด้านงานขายและตลาด งานบริการลูกค้า และ งานปฏิบัติงาน ในกระบวนการผลิต ทำความเข้าใจรูปแบบงานบัญชี ศึกษาวิธีการระดมเงินทุน		
วันที่สอง	สรุปผลการฝึก ครั้งที่ 1 โมเดลธุรกิจ, ระบบงาน สินค้าและบริการ, การตลาด ระบบบัญชี วิธีการระดมทุน	วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ และ การทำ Benchmarking - ฝึกทักษะการใช้เครื่องมือ Productivity - ค้นหา Enabler และ ทำ Benchmarking ที่เหมาะสมกับตนเอง		
วันที่สาม	สรุปผลการฝึก ครั้งที่ 2 ปัจจัยความสำเร็จ และ ตัวชี้วัดผลกระทบทางสังคม	ผู้เข้ารับการอบรมนำเสนอ (Pitching) จากนั้น อภิปราย สรุปผลการเรียนรู้ และ ปิดการอบรม		

กลไวย่อยที่ 2

SE PLATFORM 2

ระบบและกลไกการโค้ช พี่เลี้ยง ที่ปรึกษา (COACHING PROGRAM)

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการออกแบบกลไกการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม
(SOCIAL ENTERPRISE INCUBATION PLATFORM)

สำนักงานสภาพัฒนาการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

ดำเนินการโดย
บริษัท วิชแอนด์ไวส์ จำกัด
(มิถุนายน-ตุลาคม 2566)

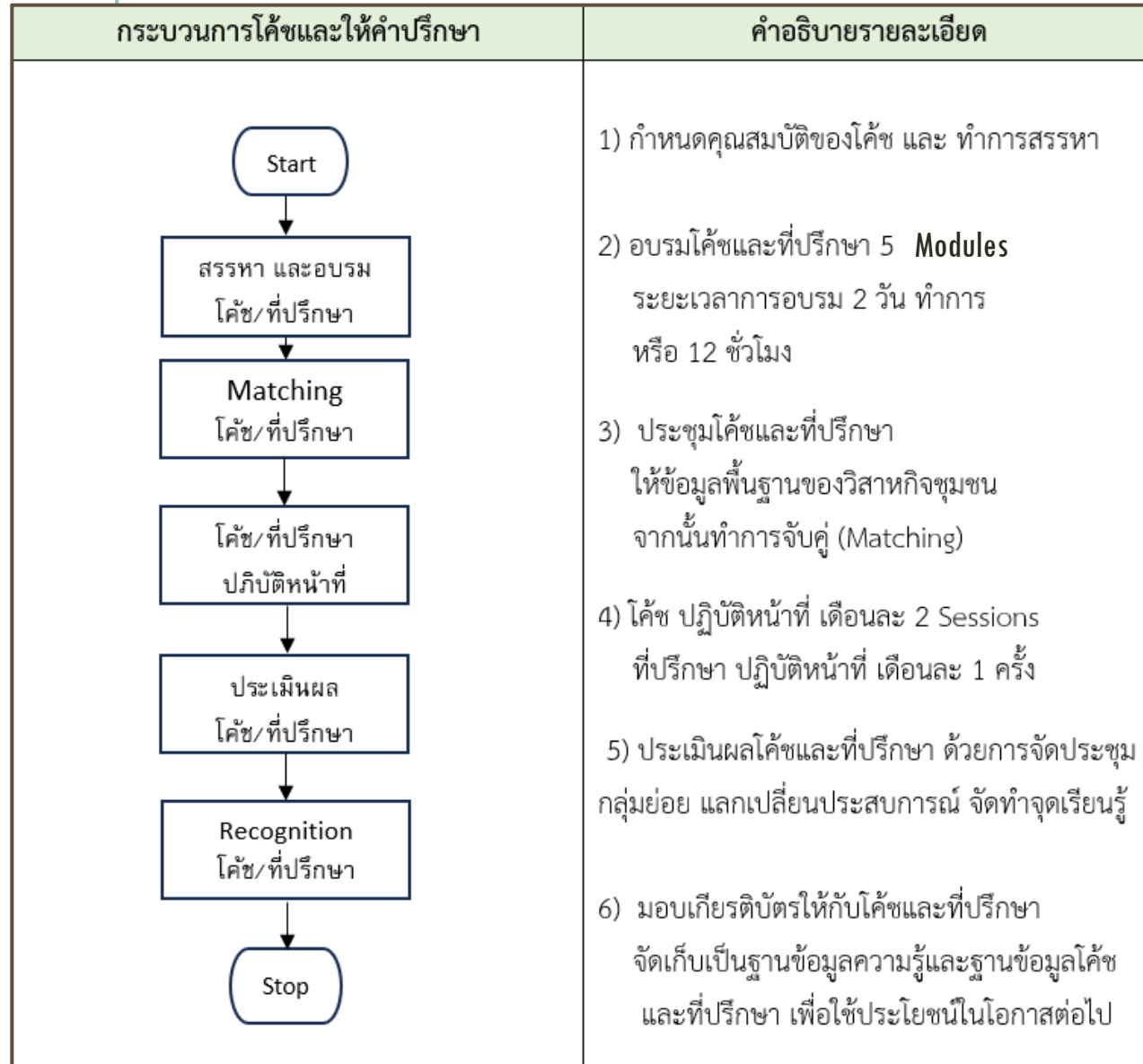
ความแตกต่างระหว่างโค้ช กับ ที่ปรึกษา

ประเด็น	โค้ช (COACH)	ที่ปรึกษา (CONSULTANT)
1.ความเป็นบุคคล	ตัวบุคคล	ตัวบุคคล /หน่วยงาน/องค์กร/นิติบุคคล
2.ขอบเขตมอบหมายงาน	มีการแต่งตั้งให้ดูแล ช่วยเหลือ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้นโครงการ	มีการแต่งตั้ง ให้ช่วยเหลือเฉพาะทาง ตามประสบการณ์ของที่ปรึกษา
3. บทบาทหน้าที่	กระตุ้นศักยภาพ สร้างแรงบันดาลใจให้บรรลุเป้าหมาย	ให้บริการคำปรึกษาหรือแนะนำเฉพาะด้าน รวมทั้ง ร่วมวิจัย
4. รูปแบบการให้บริการ	เป็นทางการและไม่เป็นทางการ	ส่วนใหญ่เป็นทางการ
5.เครื่องมือที่ใช้	GROW Model เทคนิคการฟังแบบโค้ช, ตั้งคำถามทรงพลัง, ฯลฯ	ประสบการณ์ส่วนตัวด้านต่างๆ เช่น ด้านกลยุทธ์ การตลาดและการขาย,เทคโนโลยี,การเงิน ฯลฯ
6.ความเชี่ยวชาญ	เชี่ยวชาญหลากหลาย ใช้เทคนิคกระบวนการและเครื่องมือโค้ช	เชี่ยวชาญเชิงลึก ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

SE Platform 2-1

กระบวนการโค้ชและที่ปรึกษา

(หน้า 91 ของรายงาน)

SE Platform 2-2

คุณสมบัติของโค้ชและที่ปรึกษา

E1 Experience

มีประสบการณ์พื้นฐานที่เกี่ยวกับวิสาหกิจเพื่อสังคม (SE)
เข้ารับการอบรมกระบวนการโค้ช จำนวน 5 Modules
ปรากฏใน SE Platform 2-4

E2 Exchange

มีความสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์
ที่เหมาะสมให้กับผู้รับการบ่มเพาะได้ดี

E3 Explain

มีความสามารถในการอธิบาย ถ่ายทอดความรู้
อธิบายเรื่องยากให้เป็นเรื่องที่เข้าใจง่าย

SE Platform 2-3

เครื่องมือการโค้ชด้วย GROW Model

วัตถุประสงค์ของ GROW Model

- เพื่อให้โค้ช มีความเข้าใจกระบวนการโค้ช ตามหลักการสากลที่เป็นที่ยอมรับ
- เป็นเครื่องมือหลักที่จะใช้สนทนา พูดคุย ให้ความช่วยเหลือโค้ชอย่างเป็นระบบ
- เริ่มต้นค้นหาศักยภาพของโค้ชที่ จนถึงขั้น บ่มเพาะความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้โค้ชที่แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่ ถูกต้อง เหมาะสมและพอเพียง ที่จะทำให้สำเร็จบรรลุเป้าหมาย

SE Platform 2-4

หลักสูตรที่ใช้อบรมโค้ช ก่อนเริ่มปฏิบัติหน้าที่

พัฒนาทักษะโค้ชสำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม (SE Coach) ประกอบด้วย 5 **Modules** ดังนี้

- 1) การตั้งเป้าหมาย (Goal Setting)
- 2) การฟังอย่างตั้งใจ (Active listening)
- 3) การตั้งคำถามที่ทรงพลัง (Powerful Questioning)
- 4) การให้ข้อมูลป้อนกลับเชิงบวก (Positive Feedback)
- 5) การจูงใจและสร้างแรงบันดาลใจ (Motivation and Inspiration)

SE Platform 2-5

โปรแกรมการอบรมและปฏิบัติหน้าที่ของโค้ชและที่ปรึกษา

(หน้า 93 ของรายงาน)

กิจกรรม	รายละเอียด	ช่วงเวลา
1. อบรมทักษะการโค้ช	จำนวน 5 หัวข้อ เป็นการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผสมผสานระหว่างการบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม และการจับคู่ฝึกทักษะการโค้ช โดยกำหนดชั่วโมงฝึกไม่ต่ำกว่า 6 ชั่วโมง	รวม 12 ชั่วโมง หรือ 2 วันทำการ
2. ประชุม โค้ชและที่ปรึกษา	ชี้แจงบทบาทหน้าที่ ระหว่างโค้ชและที่ปรึกษา แจ้งข้อมูลพื้นฐานของวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการบ่มเพาะ	ใช้เวลาประชุม 2 ชั่วโมง
3. โค้ชและที่ปรึกษา ปฏิบัติหน้าที่	โค้ช ปฏิบัติหน้าที่ เดือนละ 2 Sessions ที่ปรึกษา ปฏิบัติหน้าที่ เดือนละ 1 ครั้ง	
4. ประชุมความคืบหน้า โค้ชและที่ปรึกษา	เพื่อติดตามความคืบหน้า และ แนวทางแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติหน้าที่	ใช้เวลาประชุม 2 ชั่วโมง
5. สรุปผล	แลกเปลี่ยนประสบการณ์ สรุปบทเรียน	ประชุมกลุ่มย่อย

SE Platform 2-6

เครื่องมือประเมินผลการโค้ชและที่คำปรึกษา

(หน้า 94 ของรายงาน)

Check List

12 รายการ เพื่อใช้ในการ

ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล
ของการโค้ชและการให้คำปรึกษา

Coaching Checklist with GROW Model
เปิดการสนทนา (Opening)   1. กล่าวทักทาย ชวนคุย สร้างบรรยากาศกันเองแล้วบอกบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจน (Permission)   2. มีการขยายความ ทบทวนประเด็น และเป้าหมาย เพื่อให้เข้าใจตรงกัน (Placement)
การฟังเชิงรุก (Active Listening)   3. ตั้งใจรับฟังปัญหาและความต้องการ ในระดับที่ลึกมากกว่าสิ่งที่เห็นทางกายภาพ   4. สะท้อนในสิ่งที่สมาชิกได้ชี้พูดเหมือนกระจกเงาตามสมควร (Mirroring)
การใช้คำถามที่ทรงพลัง (Powerful Question)   5. ใช้คำถามที่มีพลัง อย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้รากของปัญหา และ ความต้องการที่แท้จริง   6. ใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดปัญญา (Insight) และแรงบันดาลใจ (Inspiration) พร้อมปฏิบัติด้วยตนเอง   7. ใช้คำถามกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง (Participation)
การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์   8. แบ่งปัน ข้อมูล ความรู้ วิธีปฏิบัติ วิธีแก้ปัญหา แนวทางการพัฒนาที่เป็นไปได้   9. กระตุ้นให้ผู้รับการโค้ช/รับคำแนะนำ เกิดการค้นหาความจริงที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง (Reality)   10. กระตุ้นให้ผู้รับการโค้ช/รับคำแนะนำ ค้นพบทางเลือกด้วยตนเอง (Options)
ปิดการสนทนา (Closing)   11. ทวนสอบเป้าหมาย และแผนงานที่จะทำต่อไปให้สำเร็จ (Way forward)   12. ปิดการสนทนาอย่างสร้างสรรค์ กล่าวชื่นชม ให้กำลังใจ เชื่อมั่นว่าจะประสบความสำเร็จ

กลไกย่อยที่ 3

SE PLATFORM 3

ระบบและกลไกประเมินผลกระทบทางสังคม

(SOCIAL IMPACT ASSESSMENT)

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการออกแบบกลไกการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม
(SOCIAL ENTERPRISE INCUBATION PLATFORM)

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

ดำเนินการโดย
บริษัท วิชแอนด์ไวส์ จำกัด
(มิถุนายน-ตุลาคม 2566)

SE Platform 3-1

หลักการประเมินผลกระทบทางสังคม (SI : Social Impact)

หลักการประเมินผลกระทบทางสังคม 3 แนวทาง คือ

1) ประเมินตามผลลัพธ์ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 มิติ ได้แก่ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านสังคม และ มิติด้านสิ่งแวดล้อม (เหมาะสำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมโครงการนี้)

2) ประเมินตามหลักห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) พิจารณาจากการดำเนินกิจการของวิสาหกิจชุมชน ตั้งแต่ ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ

3) ประเมินโดยใช้แนวคิด “ไตรกำไรสุทธิ” หรือ Triple Bottom Line (TBL) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ขยายการวัดเป้าหมายความสำเร็จและคุณค่าขององค์กร, เศรษฐกิจ, สิ่งแวดล้อม และสังคม นั่นคือ กำไร (Profit) , มนุษย์ (People) และโลก (Planet) (เหมาะสำหรับวิสาหกิจชุมชนที่ยกระดับเป็นวิสาหกิจเพื่อสังคมแล้ว)

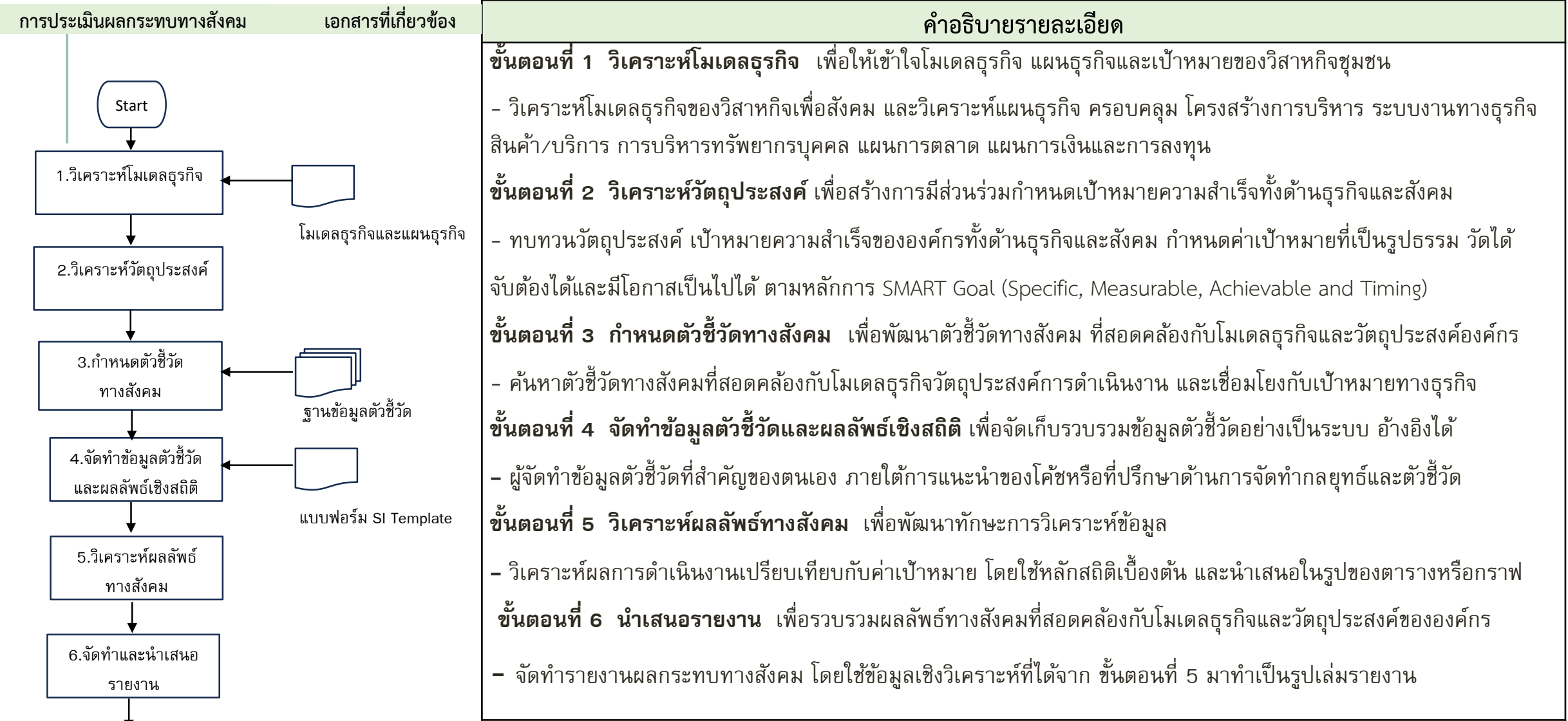
SE Platform 3-2

ตัวชี้วัดผลกระทบทางสังคม (SI Indicators)

ตัวชี้วัดผลกระทบทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายในโครงการ ซึ่งได้จากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) มีดังนี้

(หน้า 96 ของรายงาน)

ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ	ตัวชี้วัดด้านชุมชนและสังคม	ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม
- รายได้ของสมาชิกในชุมชนเพิ่มขึ้น - ต้นทุนการผลิตที่ลดลง - การจ้างงานในชุมชนเพิ่มขึ้น	- บุคคลพึงการได้การยอมรับจากสังคมเพิ่มขึ้น - สุขภาวะของคนในชุมชนดีขึ้น - สภาพชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดีขึ้น	- เกษตรกรใช้สารเคมีลดลง - จำนวนพื้นที่สีเขียวเพิ่มขึ้น - จำนวนเครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์เพิ่มขึ้น

SE Platform 3-4

แบบฟอร์ม จัดทำตัวชี้วัดผลกระทบทางสังคม (Social Impact Template)

(หน้า 100 ของรายงาน)

ชื่อองค์กร.....					
ประเภทตัวชี้วัด แบ่งตามผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลง ☐ ด้านเศรษฐกิจ ☐ ด้านชุมชนและสังคม ☐ ด้านสิ่งแวดล้อม					
ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย	ผลเกิดจริง	ผู้รับผิดชอบ	เงื่อนไขการวัดผล
1.					
2.					
3.					
4.					

คำแนะนำการกรอกแบบฟอร์ม SE Platform 3-4

แบบฟอร์ม จัดทำตัวชี้วัดผลกระทบทางสังคม (Social Impact Template)

★ การกรอกแบบฟอร์ม

(หน้า 101 ของรายงาน)

- ระบุชื่อองค์กรตามความเป็นจริง
- กำหนดประเภทของตัวชี้วัดเหมาะสมกับองค์กรของตนเอง ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านชุมชนและสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม โดยอาจจะเลือกเพียงประเภทใดประเภทหนึ่ง หรือ หลายประเภทก็ได้ แล้วแต่ดุลยพินิจของกรรมการและผู้บริหารขององค์กรนั้น
- วิสาหกิจเพื่อสังคมหรือผู้เข้ารับการบ่มเพาะ ควรเป็นผู้กำหนดตัวชี้วัดผลกระทบทางสังคม และ จัดรวบรวมข้อมูลตัวชี้วัด ภายใต้การให้คำแนะนำของโค้ช หรือที่ปรึกษา ที่มีประสบการณ์ด้านการจัดทำกลยุทธ์และตัวชี้วัดความสำเร็จ (KPIs)

★ คำอธิบายรายละเอียดในตาราง

- ตัวชี้วัด (KPIs) หมายถึง สิ่งสะท้อนความสำเร็จการดำเนินการทั้งเชิงธุรกิจและสังคม ตัวชี้วัดที่ดีจะต้อง สั้น กระชับ เจาะจง สามารถทำได้ (SMART KPIs)
- หน่วยวัด (Measure) หมายถึง หน่วยนับเชิงปริมาณที่จับต้องได้ เช่น ชิ้น งาน ครั้ง วัน คน บาท กิโลกรัม ร้อยละ อันดับที่ ฯลฯ
- ค่าเป้าหมาย (Target) หมายถึง ตัวเลขเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีความต้องการจะทำให้สำเร็จบรรลุผลตามที่คาดหวังไว้
- ค่าปัจจุบัน (Actual) หมายถึง ผลลัพธ์ในรูปตัวเลขที่เกิดขึ้นจริง ซึ่งได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง สถานที่จริง เวลาจริง อย่างถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้
- ผู้รับผิดชอบ หมายถึง บุคคล หรือ หน่วยงาน ที่รับผิดชอบการทำงาน/กิจกรรม ที่ส่งผลต่อความสำเร็จของตัวชี้วัดนั้น
- เงื่อนไขการวัดผล หมายถึง การระบุรายละเอียดเพิ่มเติมเพื่อสื่อสารให้เข้าใจตรงกันทั้งผู้จัดทำข้อมูล ผู้บริหาร คณะกรรมการ โค้ชและที่ปรึกษา เช่น เงื่อนไขจุดเน้น จุดยกเว้น ฯลฯ

ตัวอย่างการจัดทำ ตัวชี้วัดผลกระทบทางสังคม (Social Impact)

ชื่อองค์กร วิสาหกิจชุมชนธณินอินทรีย์ จังหวัดสกลนคร

ประเภทตัวชี้วัด แบ่งตามผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลง ☒ ด้านเศรษฐกิจ

☐ ด้านชุมชนและสังคม

☐ ด้านสิ่งแวดล้อม

(หน้า 102 ของรายงาน)

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย	ค่าปัจจุบัน	ผู้รับผิดชอบ	เงื่อนไขการวัดผล
1. สินค้าเกษตรอินทรีย์ (ข้าว) จำหน่ายเพิ่มขึ้น	ตันต่อปี	1,000	200	ฝ่ายผลิต และ ฝ่ายการตลาด	มีการลงนาม MOU ซื้อขายข้าวเกรด B กับพันธมิตรต่างประเทศ จะวัดผล หลังจากมียอด Order และ ส่งมอบแล้ว เสร็จ ประมาณ ไตรมาส 2/2567
2. สมาชิก ~~วสข~~ มีรายได้ครัวเรือนเพิ่มขึ้น	บาทต่อเดือน	5,000	3,500	ฝ่ายสวนเกษตร อินทรีย์	วัดรายได้จากการขายสินค้าอินทรีย์ 3 ชนิดคือ ข้าว,เห็ดแปรรูป,ผักอินทรีย์ตาม ฤดูกาล

ประเภทตัวชี้วัด แบ่งตามผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลง ☐ ด้านเศรษฐกิจ

☐ ด้านชุมชนและสังคม

☒ ด้านสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด	หน่วยวัด	ค่าเป้าหมาย	ค่าปัจจุบัน	ผู้รับผิดชอบ	เงื่อนไขการวัดผล
1. การเพิ่มขึ้นของพื้นที่แปลงเกษตรอินทรีย์	ไร่ ต่อ ปี	300 ไร่	175 ไร่	ประธาน ~~วสข~~	วัดเฉพาะพื้นที่อำเภอกุดบาก
2. การลดลงของ ของเสีย จากการเพาะเห็ด	กิโลกรัม	เป็นศูนย์	100 กก.	สมาชิกกลุ่มเพาะเห็ด	นำของเสียจากเชื้อก้อนเห็ดที่หมดอายุ การใช้งานแล้วไปแปรรูปเป็นวัสดุปลูก สร้างรายได้อีกทอดหนึ่ง

กลไกย่อยที่ 4

SE PLATFORM 4

ระบบงานและกลไกสนับสนุน

(SUPPORTING WORK SYSTEM)

รายงานฉบับสมบูรณ์
โครงการออกแบบกลไกการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม
(SOCIAL ENTERPRISE INCUBATION PLATFORM)

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

ดำเนินการโดย
บริษัท วิชแอนด์ไวส์ จำกัด
(มิถุนายน-ตุลาคม 2566)

สรุปความต้องการการสนับสนุน ตลอดห่วงโซ่คุณค่า

วิสาหกิจชุมชน	ปัจจัยการผลิต	กระบวนการผลิต	ตลาดและจัดจำหน่าย
กลุ่มเปราะบาง	-ครูผู้สอนศิลปะสำหรับกลุ่มเปราะบางโดยเฉพาะ เพื่อสร้างศิลปิน ผลิตผลงานเชิงพาณิชย์	-ผู้เชี่ยวชาญด้านการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะให้อยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย	ผู้เชี่ยวชาญการตลาดแบบ B2B เน้นลูกค้า (Client) คือ องค์กรขนาดใหญ่ ที่มึนโยบาย CSR และ สนับสนุน SE
กลุ่มสินค้าเกษตรแปรรูป	-เงินทุนหมุนเวียน เพื่อเพิ่มพื้นที่เพาะปลูก เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย -โค้ชธุรกิจ (Business Coach) ด้านการพัฒนาโมเดลธุรกิจ (BMC) ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ขององค์กร	-เงินทุนเพื่อจัดซื้อเครื่องจักร เครื่องมือการแปรรูป -ที่ปรึกษาด้านการลดต้นทุน -ที่ปรึกษาด้าน Smart Farm สำหรับการทำโรงเรือนอัจฉริยะ -ที่ปรึกษาด้านพัฒนาผลิตภัณฑ์และมาตรฐานสินค้าโกโก้	-เงินทุนเพื่อเพิ่มตลาดเกษตรอินทรีย์, ที่ปรึกษาด้านพัฒนานวัตกรรมสินค้า เพื่อหาโอกาสสร้างกลุ่มลูกค้าใหม่ เช่น สินค้าลูกชิ้นเห็ดและเห็ดयो -คู่ความร่วมมือ คู่ค้าผู้รับซื้อเมล็ดโกโก้, พันธมิตรทางการค้าร่วมลงทุนแปรรูปโกโก้เชิงพาณิชย์ -การถ่ายทอดองค์ความรู้จากวิสาหกิจชุมชน สู่คนรุ่นต่อไป
กลุ่มท่องเที่ยวชุมชน	-ผู้เชี่ยวชาญด้านผักปลอดสารพิษ หรือ เกษตรอินทรีย์ แบบให้ชุมชนมีส่วนร่วม	-ผู้เชี่ยวชาญถ่ายทอดความรู้ ด้านระบบจัดการที่ฟัก เพื่อการท่องเที่ยว และการสร้างมาตรฐานการบริการ	ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ลูกค้าและตลาด เพื่อให้เข้าใจกลุ่มลูกค้ามากขึ้น

ประเภท/รูปแบบ การสนับสนุน ที่กลุ่มตัวอย่างต้องการ 4 ประเภท

- 1) โค้ชทางธุรกิจ (Business Coach) ช่วยเหลือ ตั้งแต่เริ่มต้น จนจบกระบวนการบ่มเพาะ
- 2) ที่ปรึกษา ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ด้านการสอนศิลปะ การสร้างสรรค์งานศิลปะเชิงพาณิชย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดและช่องทางจำหน่าย ด้านการตลาดแบบ B2B ด้านลดต้นทุนตลอดห่วงโซ่คุณค่า ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ด้านการจัดทำมาตรฐานสินค้าและบริการ ด้านเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม ด้านนวัตกรรม และ ด้าน Smart Farm สำหรับทำโรงเรือนอัจฉริยะ
- 3) คู่ความร่วมมือ คู่ค้า พันธมิตร ด้านการขยายตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ด้านการเชื่อมโยงระบบนิเวศการท่องเที่ยวชุมชน และการถ่ายทอดความรู้สู่คนรุ่นใหม่
- 4) เงินทุนสนับสนุน เงินทุนหมุนเวียนในการบริหารงานประจำวัน เงินทุนเพื่อขยายกิจการ เพิ่มพื้นที่เพาะปลูก เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย การจัดซื้อเครื่องจักร เครื่องมือการแปรรูป เงินทุนเพื่อเพิ่มตลาดเกษตรอินทรีย์

SE Platform 4-1

ระบบงานสนับสนุนในกลไกบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม

(หน้า 105 ของรายงาน)

ขั้นก่อนการบ่มเพาะ (Pre-Incubation) (เดือนที่ 1)	ขั้นการบ่มเพาะ (Incubation) (เดือนที่ 2-3)	ขั้นหลังการบ่มเพาะ (Post-Incubation) (เดือนที่ 4)
ระบบสนับสนุนที่จำเป็น 1. หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณสำหรับการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ 2. หน่วยงานที่มีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลการจัดทำฐานข้อมูล เพื่อใช้ประกอบการจับคู่ (Matching) ระหว่างวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ กับ โค้ชและที่ปรึกษา 3. หน่วยงานและบุคคล ที่มีความรู้ ความสามารถในการเป็นโค้ชและที่ปรึกษา ที่มีคุณสมบัติและพร้อมปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดระยะเวลาการบ่มเพาะ 4. หน่วยงานที่มีหน้าที่สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อเปิดโอกาสให้วิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุน หรือ แหล่งทุน สำหรับการดำเนินงานประจำวันและขยายกิจการ	ระบบสนับสนุนที่จำเป็น 1. หน่วยงานที่มีหน้าที่เป็นแหล่งทุนเพื่อการพัฒนา เช่น พัฒนาองค์กร พัฒนาผลิตภัณฑ์ การขยายตลาด การพัฒนาเทคโนโลยี เป็นต้น ตามที่ระบุไว้ในโมเดลธุรกิจ (BMC) และห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) 2. หน่วยงานที่มีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลการจัดทำฐานข้อมูล เพื่อใช้ประกอบการจับคู่ (Matching) ระหว่างวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการ กับ โค้ชและที่ปรึกษา และเชื่อมโยงไปยัง พันธมิตร คู่ค้า และคู่ความร่วมมือ 3. โค้ชและที่ปรึกษา ที่ผ่านการสรรหาและการอบรมก่อนปฏิบัติหน้าที่ 4. หน่วยงานที่มีหน้าที่ส่งเสริมมาตรฐานคุณภาพ เช่น มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มาตรฐานการผลิต มาตรฐานอาหารและยา (อย.) มาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน เป็นต้น	ระบบสนับสนุนที่จำเป็น 1. หน่วยงานภาครัฐ ที่รับผิดชอบในการขึ้นทะเบียนวิสาหกิจเพื่อสังคม (SE) 2. หน่วยงานที่มีหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลการจัดทำฐานข้อมูล เพื่อใช้ในการติดตามผลกระทบทางสังคม และเชื่อมโยงไปยัง พันธมิตร คู่ค้า และคู่ความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง 3. หน่วยงานที่มีหน้าที่เชื่อมโยงไปยังแหล่งความรู้ งานวิจัยและนวัตกรรม เพื่อส่งมอบวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการไปยังหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา (UBI) หรือ อุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาค

บทสรุป และ ข้อเสนอแนะ

(CONCLUSION AND SUGGESTION)

รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการออกแบบกลไกการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม (SOCIAL ENTERPRISE INCUBATION PLATFORM)

สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

ดำเนินการโดย
บริษัท วิชแอนด์ ไวส์ จำกัด
(มิถุนายน-ตุลาคม 2566)

KEY SUCCESS FACTOR for SCALING

ปัจจัยความสำเร็จในการขยายผลกลไกบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม (SE)

1.1 พื้นฐานความเข้าใจและความพร้อมของวิสาหกิจชุมชน (วสช.)

- 1) โมเดลธุรกิจที่สะท้อนเอกลักษณ์ จุดยืน และ วัตถุประสงค์ขององค์กรที่ชัดเจน
- 2) การเชื่อมโยงกิจกรรมตลอดห่วงโซ่คุณค่า ตั้งแต่ ต้นน้ำ-กลางน้ำ-ปลายน้ำ
- 3) การสร้างตัวชี้วัดผลกระทบทางสังคม (SI Indicator) ที่เป็นรูปธรรม จับต้องได้ วัดผลได้

1.2 การสนับสนุนแหล่งทุน

แหล่งทุนที่หลากหลาย ตามลักษณะโมเดลธุรกิจและผลกระทบทางสังคม เช่น

- 1) เงินสนับสนุน SE Start up ทดลองโมเดลธุรกิจเพื่อสังคม
- 2) เงินทุนให้เปล่าเพื่อเริ่มต้นกิจการ
- 3) เงินกู้สำหรับหมุนเวียนอัตราดอกเบี้ยต่ำพิเศษ เป็นต้น

SUGGESTION

ข้อเสนอแนะในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (DEPLOYMENT)

2.1 การจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม (Social Enterprise Incubation Center)

1) อาจจะเชื่อมโยงกับ ทรัพยากรที่มีอยู่แล้ว เช่น หน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา

UBI (University Business Incubator) และ อุทยานวิทยาศาสตร์ภูมิภาค

2) รูปแบบ **In-wall** Incubation และ แบบ **Out-wall** incubation

3) จัดทำฐานข้อมูล (SIIs Database) เพื่อใช้ประกอบการทำงานให้ตรงเป้าหมายของวิสาหกิจเพื่อสังคม และเกิดประสิทธิภาพในการทำงานของศูนย์บ่มเพาะฯ

*SIIs : Social Impact Indicators

2.2 การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน (Work Procedure Manual)

1) กำหนด **Workload** ที่ชัดเจน ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เช่น เจ้าหน้าที่ คณาจารย์ นักวิจัย ฯลฯ

2) เชื่อมโยงเข้ากับการประเมินผลปฏิบัติงานของบุคลากร (Performance Management)

ดำเนินการโดย
บริษัท วิชแอนด์ไวส์ จำกัด
(Wish and Wise Company Limited)

Dr. Natcha Tiempitak
Founder and President

Mobile. 089-117-2505

Email : natchatpt@gmail.com

ความรักนำชีวิต พิชิตความสำเร็จ สู่ความยั่งยืน Love propels success toward long-term sustainability
(Matt 22:39 , Mark 12:33)

โครงการทดลองกลไกการบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม (SOCIAL ENTERPRISE INCUBATION PLATFORM)

สำนักงานสภาพัฒนาการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์
วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.)

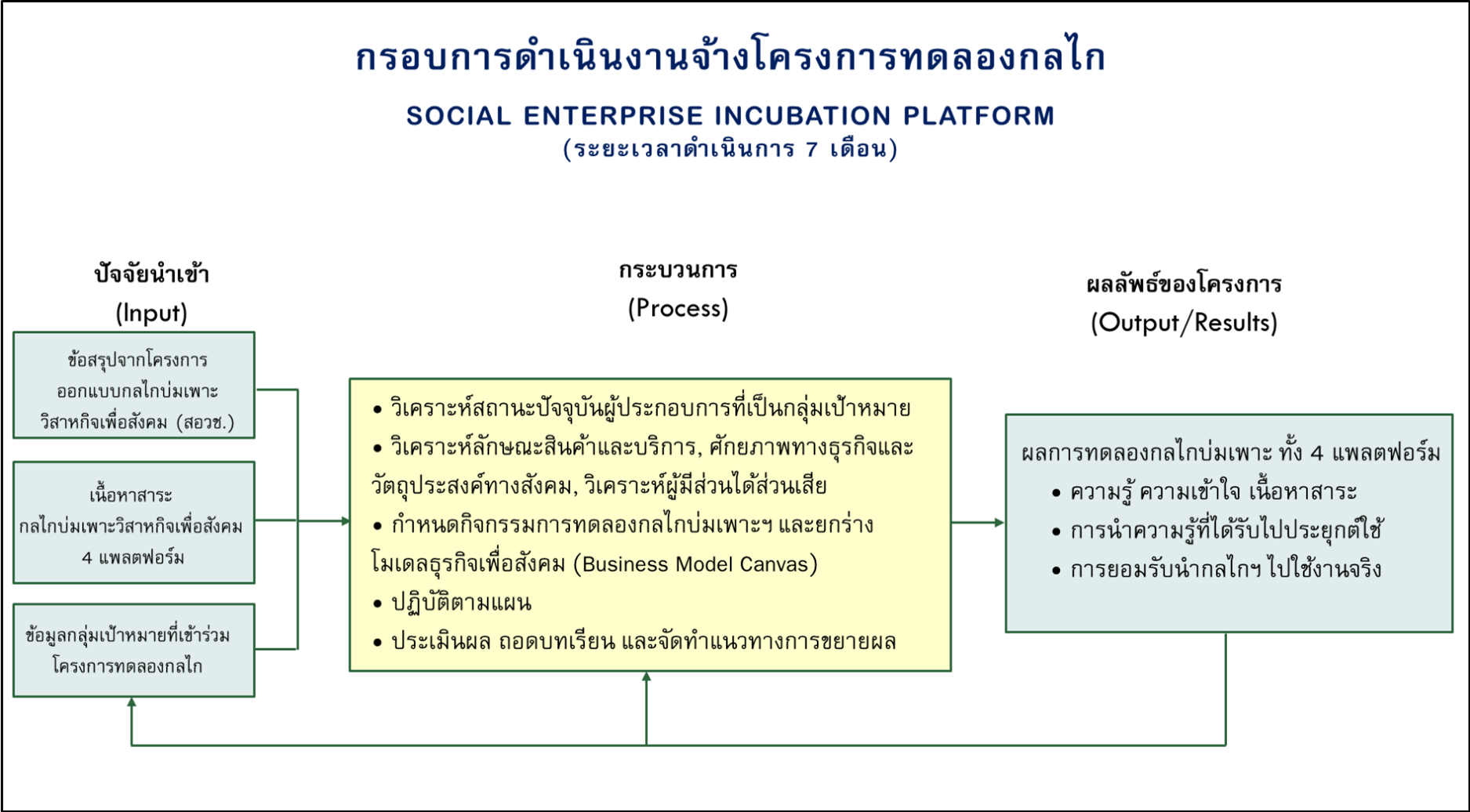

ดำเนินการโดย
บริษัท วิชแอนด์ไวส์ จำกัด
(ตุลาคม 2566-พฤษภาคม 2567)

กรอบแนวคิดการดำเนินงานโครงการทดลองกลไกบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม

ภายใต้สัญญาจ้างโครงการพัฒนาและออกแบบกลไก สัญญาเลขที่ C2567-00013

เริ่มเดือนตุลาคม 2566 สิ้นสุดเดือนพฤษภาคม 2567

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้ในการทดลองกลไกฯ

กลไกบ่มเพาะวิสาหกิจเพื่อสังคม	ผลลัพธ์	แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
1. โปรแกรมเสริมสร้างความรู้สำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม	- ความรู้ - ความเข้าใจ - การประยุกต์ใช้ - การยอมรับ	1. ทฤษฎีการเรียนรู้ ของ เบนจามิน บลูม (Bloom’s Taxonomy, 1956) - เพื่อวัดผลความรู้ ความเข้าใจ และ การประยุกต์ใช้
2. ระบบการโค้ชและให้คำปรึกษา		2. แนวคิด TAM Model ของ Fred D. Davis (1989) - เพื่อวัดการยอมรับ การเห็นประโยชน์และความง่ายในการนำกลไกไปใช้งานจริง
3. ประเมินผลกระทบทางสังคม		
4. ระบบและกลไกสนับสนุน		

ขั้นตอนการปฏิบัติงานทั้งหมดของโครงการ

กำหนดจัดอบรม SE Platform 1

โปรแกรมเสริมสร้างความรู้สำหรับวิสาหกิจเพื่อสังคม
ขั้นเตรียมการบ่มเพาะ (Pre-incubation)

- Module 1 พื้นฐานวิสาหกิจเพื่อสังคม
- Module 2 การพัฒนาโมเดลธุรกิจ ด้วย BMC
- Module 3 การเงินเบื้องต้นและแหล่งทุน

วันที่ 5-9 กุมภาพันธ์ 2567 (รวม 5 วัน)

สถานที่ ศูนย์ประชุมมหาไถ่ พัทยาเหนือ จังหวัดชลบุรี
เป็นที่ตั้งของ บริษัท เรย์วิสาหกิจเพื่อสังคม จำกัด (SE)
ภายใต้มูลนิธิพระมหาไถ่เพื่อการพัฒนาคนพิการ
เดินทางสะดวก อยู่ติดถนนหลัก บรรยากาศภายในร่มรื่น ที่จอดรถเพียงพอ
มีห้องประชุม ที่พัก สถานที่ดูงาน และ ตัวชี้วัดผลกระทบทางสังคมที่ชัดเจน

ขั้นตอนการปฏิบัติงานโครงการ	ระยะเวลาดำเนินการ					
	(2566)		(2567)			
	พย.	ธค.	มค.	กพ.	มีค.	เมย. พค.
ขั้นตอนที่ 1 ขั้นวิเคราะห์ (Analysis)						
1.1 รวบรวมข้อมูลโครงการออกแบบกลไกบ่มเพาะฯ						
1.2 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของกลุ่มเป้าหมาย						
1.3 วิเคราะห์วัตถุประสงค์หลักของกลุ่มเป้าหมาย						
1.4 นำส่งรายงานขั้นต้น (Inception Report)						
ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนออกแบบกิจกรรม (Design)						
2.1 กำหนดแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและเครื่องมือ						
2.2 ออกแบบกิจกรรมการทดลองกลไกฯ						
2.3 กำหนดแผนการดำเนินงานและประสานงาน						
2.4 กำหนดบทบาทหน้าที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง						
ขั้นตอนที่ 3 ขั้นปฏิบัติตามแผน (Implement)						
3.1 จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการตามโปรแกรมย่อยที่ 1						
3.2 ลงพื้นที่ปฏิบัติงานตามโปรแกรมย่อยที่ 2,3,4						
ขั้นตอนที่ 4 ขั้นประเมินผล (Evaluation)						
4.1 ประเมินผลความรู้ ความเข้าใจ ของกลุ่มเป้าหมาย						
4.2 ประเมินผลการนำไปประยุกต์ใช้						
4.3 ประเมินผลการยอมรับกลไกบ่มเพาะฯ						
4.4 สรุปแนวทางการขยายผล						
4.5 จัดทำส่งมอบรายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report)						

ศูนย์ประชุมมหาไถ่ พัทยาเหนือ จังหวัดชลบุรี

ดำเนินการโดย
บริษัท วิชแอนด์ไวส์ จำกัด
(Wish and Wise Company Limited)

Dr. Natcha Tiempitak
Founder and President

Mobile. 089-117-2505

Email : natchatpt@gmail.com

ความรักนำชีวิต พิชิตความสำเร็จ สู่ความยั่งยืน Love propels success toward long-term sustainability
(Matt 22:39 , Mark 12:33)